

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 470/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

514/2010. (XII. 15.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2010. szeptember 12-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2010. december 15-én tartott zárt ülésén – dr. Féja András tag párhuzamos indokolásával – született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos az általa vezetett gépjárművel szabályosan közlekedett a város belterületén, amikor egy rendőrségi jelleget nélkülöző személygépkocsi megállásra készlette és az abból kiszálló személyek közölték vele, hogy a gépjárműre helyezett ablakfólia nem megengedett dolog, ezért megbírságozzák. A rendőrök az intézkedés során nem igazolták magukat.

I.

A panaszos elektronikus úton 2010. szeptember 12-én előterjesztett beadványa – amelyet 2010. szeptember 13-án aláírásával megerősített – szerint 2010. szeptember 6-án egy civil rendszámú és kinézetű – „lerobbant állapotban levő” – autó kényszerítette őt megállásra. A megállítást módjával a gépkocsi a panaszos álláspontja szerint balesetveszélyes helyzetet keletkeztetett, veszélyeztetve azzal testi épségét, holott ő

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

gépkocsijával szabályosan közlekedett. Megemlítette azt is, hogy „leszorítása” közben a jármű sofőrje még integetett is.

A gépkocsiból kiszálló személy elkérte a panaszos iratait, aki úgy gondolta, hogy rendőr lehet az illető, azonban sem jelvény, sem sapka, sem azonosító név nem volt rajta, csupán egy sötét színű ruha. Az autó nem szolgálati gépkocsi volt. A gépkocsi két másik utasa munkásruhának tűnő kék overallt viselt.

Az intézkedést foganatosító személy közölte a panaszossal, hogy mivel a gépjármű ablakain nem megengedett fólia van, szabálysértést követett el, ezért 6.000 Forint helyszínbírságot szab ki.

A panaszos tekintettel arra, hogy nem volt meggyőződve három személy rendőri mivoltáról, azt helyezte kilátásba, hogy csak akkor fizeti ki a bírságot, ha igazolják, hogy erre jogosultak. A rendőr a panaszos által leírtak szerint cinikusan, megalázó módon válaszolt, majd a mobiltelefonjával felvételeket készített a gépkocsiról, visszaadta a panaszosnak az iratait és szó nélkül eltávoztak.

A panaszos szerint a vele szemben foganatosított intézkedés szabálytalan és szakszerűtlen volt, mert az intézkedő rendőr önmagát nem igazolta, nem tájékoztatta a panaszost a jogairól, öltözete nem tükrözte a testülethez tartozást, megalázóan beszélt a panaszossal annak ellenére, hogy panaszos semmilyen szabálysértést nem követett el. Sérelmezte a panaszos azt is, hogy a civil rendszámú és kinézetű, őt megállásra kényszerítő gépjármű úgy vágott elé, hogy az balesetveszélyes volt.

Az intézkedő rendőröket panaszos csak a gépjármű típusa, színe és rendszáma alapján tudta beazonosítható módon megjelölni, tekintettel arra, hogy az azonosításra vonatkozó kellékeket a rendőrök nem viselték.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az ORFK Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes megyei rendőr-főkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) A Testület által megfogalmazott konkrét kérdésekre az illetékes megyei rendőr-főkapitányság azt a tájékoztatást nyújtotta, hogy panaszban is megjelölt időben a városi rendőrkapitányság körzeti megbízottja egy r. zászlós intézkedett a panaszossal szemben, aki aznap 12 órától 20 óráig látott el körzeti megbízotti szolgálatot. Szolgálatát során, mint mentori képzettséggel rendelkező személyhez két rendőrhallgatót osztottak be. A szolgálatot bordó színű, Opel Astra típusú, megkülönböztető jelzés nélküli szolgálati gépjárművel látták el.

A körzeti megbízott a feladatát körzeteirása, valamint az eligazításon meghatározottak alapján hajtotta végre. A közúti ellenőrzést a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 44. §-ának b) és d) pontjai, a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 44. §-ának (1) bekezdésének c)-e) pontjai, és a (2) bekezdése, továbbá a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007 (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3. §-ának (1) bekezdése felhatalmazása alapján hajtotta végre. E feladatok végrehajtását a Magyar Köztársaság Rendőrségének Körzeti Megbízotti Szabályzata kiadásáról szóló 11/1995 ORFK utasítás 29. pontja is előírja, amely szerint „A körzeti megbízott fontos közlekedésbiztonsági feladata a vonatkozó szabályok betartása, a tájékoztatás és a közlekedők ellenőrzése.”

A rendőri tájékoztatás szerint az intézkedő rendőr napszaknak megfelelően köszönt, közölte nevét, rendfokozatát és közölte a megállítást okát a panaszossal. A rendőr az intézkedés során a jogszabályban – azaz a Rendőrség, a Rendőrtiszti Főiskola és a rendészeti szakközépiskolák egyenruha-ellátásra jogosult személyi állományának ruházati és öltözködési szabályzatáról szóló 12/2009. (IV. 30.) IRM rendeletben – meghatározott módon névkitűzött, valamint szolgálati azonosító jelvényét viselte. Öltözete tekintetében az intézkedést fogantató r. zászlós ruházatát az aznapi eligazításon ellenőrizték, melynek tényét feljegyzésben dokumentálták, mely szerint a szabályoknak az megfelelt.

A panaszosra az intézkedő rendőr 6 000 Forint helyszíni bírságot szabott ki, az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rend. (a továbbiakban: Szabs. rend.) 54. §-ában meghatározott, közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése miatt, mivel cselekményével a panaszos megszegte a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló 6/1990. (IV. 12.) KÖHÉM rendelet [továbbiakban: 6/1990. (IV.12.) KÖHÉM rendelet] 97. §-ának (6) bekezdésében foglaltakat. A panaszos a kiszabott helyszíni bírságot nem fogadta el.

Az intézkedő rendőr – a meghallgatása során elmondottak, valamint az általa a panaszossal szemben megtett szabálysértési feljelentés tartalma alapján – nem a helyszínen pénzben kérte a helyszíni bírság megfizetését, hanem a kiszabott bírság összegét közölte a panaszossal.

Az ügyben szabálysértési feljelentés készült, azonban a rendőrség nem tudta megállapítani a rendelkezésére álló iratok alapján, hogy a panaszost erről a rendőr tájékoztatta-e.

Az intézkedő rendőr meghallgatása során azonban elmondta, hogy tájékoztatta a panaszost arról, hogy a helyszíni bírság kiszabásának elfogadása hiányában szabálysértési feljelentést fog kezdeményezni. Rögzítésre került a rendőri tájékoztatásban az is, hogy „egyéb tájékoztatási kötelezettség – a 4. pontban foglaltakon kívül – csak abban az esetben terheli a rendőrt, amennyiben az intézkedés alá vont azt kifejezetten kéri.”

A Testület kifejezett kérdéseire válaszolva a rendőrség tájékoztatása szerint az intézkedő rendőr az Rtv. 42. §-ának (1) és (6) bekezdése alapján – saját elhatározásából – saját mobiltelefonjával készített képfelvételt az intézkedés során a szabálysértési eljárásban történő felhasználás céljából. A felvétel készítésére konkrét utasítást senkitől nem kapott.

2) A rendőrség által megküldött feljelentés szabálysértési ügyben megnevezésű dokumentumban az intézkedő rendőr az alábbiakat írta le.

A fenti időpontban ellenőrzés alá vonta a panaszos gépjárművét, mert észlelte, hogy a gépkocsira ablaksötétítő fóliát ragasztottak. A panaszos bemutatta a rendőrnek a vezető oldali ülésor mögötti, valamint a hátsó üvegek fóliázására vonatkozó műbizonylatot, de az a hitelesítési szám egyik ablakon sem volt látható. A vezető ülésor melletti üvegek is fóliázottak voltak, azokról még műbizonylat sem volt.

Az intézkedő rendőr leírta, hogy a panaszos a helyszíni bírságot nem ismerte el, arra hivatkozott, hogy a férje nemzetbiztonsági szolgálatnál dolgozik, és a fóliázás „rendben van”. A r. zászlós által a szabálysértési eljárás indítására vonatkozó közlést a panaszos tudomásul vette.

3) A rendőrség csatolta az intézkedéskor készült fényképet, amelyen a panaszos gépkocsijának hátsó része és maga a forgalmi rendszám látható.

III.

A panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott rendőrségi dokumentumok alapján a Testület vizsgálta a szabálysértési feljelentést megelőző közlekedésrendészeti intézkedés jogszerűségét, indokoltságát és annak körülményeit.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 59. §-ának (1) bekezdésében rögzített személyes adatok védelméhez, az 54. §-ának (1) bekezdésében garantált emberi méltósághoz és személyi biztonsághoz való jogát, 59. §-ának (1) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez való jogát az alább írtaknak megfelelően, , továbbá 70/D. §-ának (1) bekezdésében garantált testi épséghez való jogát.

1) A Testületnek abban kellett először állást foglalnia, hogy a panasz mely része vonatkozásában van hatásköre vizsgálatot folytatni az eljárását szabályozó Rtv. 92. §-a alapján.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint, akinek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal

fordulhat az intézkedést fogantatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

Ezen rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),

- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),

- a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),

esetén van lehetőség eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem. A Testületnek az idézett jogszabályi előírás alapján nincs hatásköre annak megállapítására, hogy a panaszos magatartásával szabálysértést valósított-e meg, továbbá arra sem, hogy a kiszabni kívánt helyszíni bírságot, majd annak el nem fogadását követően a panaszossal szemben indult szabálysértési eljárást felülbírálja. A Testületnek szintén nincsen felhatalmazásra arra, hogy megítélje a panaszos által előadott azon rendőri magatartást, miszerint a helyszíni bírságot ténylegesen a helyszínen, készpénzben akarta a panaszossal a rendőr kifizettetni.

2) A panaszossal szembeni közlekedésrendészeti intézkedés és a megállítás módja vonatkozásában az alábbi álláspontra jutott a Testület.

a) A közúti ellenőrzést az intézkedő rendőr az Rtv. 44. §-ának b) és d) pontjai, a Kkt. 44. §-a (1) bekezdésének c)-e) pontjai, és a (2) bekezdése, Szolgálati Szabályzat 3. §-ának (1) bekezdése felhatalmazása alapján hajtotta végre. Hivatkozott arra is a rendőr, hogy a feladatok végrehajtását a Magyar Köztársaság Rendőrségének Körzeti Megbízotti Szabályzata kiadásáról szóló 11/1995 ORFK utasítás 29. pontja is előírja, amely szerint „A körzeti megbízott fontos közlekedésbiztonsági feladata a vonatkozó szabályok betartása, a tájékoztatás és a közlekedők ellenőrzése.”

A közlekedésrendészeti intézkedést az Rtv. 44. §-a szabályozza, amelynek (1) bekezdés b) pontja értelmében a rendőr az Rtv.-ben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti. Ugyanezen bekezdés d) pontja szerint a járművezetésre jogosító engedélyt (okmányt), a jármű üzemben tartására

vonatkozó hatósági engedélyt (okmányt), a rakományhoz tartozó okmányokat, valamint a jármű hatósági jelzését – a külön jogszabályban meghatározottak szerint – a helyszínen elveheti.

A r. zászlós utalt a Kkt. 44. §-a (1) bekezdésének c)-e) pontjaira, amely szerint a közúti közlekedés ellenőrzésének ki kell terjednie többek között a közúti közlekedési szolgáltatások és a közúti járművek üzemeltetésének szabályszerűségére, illetve a jármű üzemeltetésére vonatkozó előírások megtartására, ideértve az adott tevékenységhez előírt okmányok, engedélyek, jelzések, felszerelések ellenőrzését is [c) pont]; a járművek műszaki állapotára, közlekedésbiztonsági és környezetvédelmi megfelelőségére [d) pont]; a járművek összeépítésére és átalakítására vonatkozó előírások megtartására, valamint a külön jogszabályban meghatározott alkatrészek minősége tanúsításának meglétére [e) pont]. A Kkt. 44. §-ának (3) bekezdésének első mondata pedig úgy rendelkezik, hogy az ellenőrző hatóság, jelen esetben a rendőrség jelzésére a jármű vezetője a járművet köteles megállítani, személyazonosságát és járművezetési jogosultságát igazolni, a jármű és tartozékai, a rakomány, az okmányok ellenőrzésével kapcsolatos felhívásnak eleget tenni.

A Testület megítélése szerint a rendőr által hivatkozott Rtv. 44. §-a egyfajta általános felhatalmazást nyújt a rendőr számára ahhoz, hogy a közlekedés szabályok megtartását ellenőrizze. Ennek keretében a rendőr ellenőrizheti a gépjármű okmányaira vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait. Megjegyzendő, hogy ez az intézkedési jog akkor is megilleti a rendőrt, amikor egyébként jogsértésre utaló körülményt nem észlel. A Kkt. alapján a rendőr jogosult és egyben köteles is arra, hogy a járművek összeépítésére és átalakítására vonatkozó előírások megtartását, valamint a külön jogszabályban meghatározott alkatrészek minősége tanúsításának meglétét ellenőrizze.

Az intézkedő rendőr a szabálysértési feljelentésben leírta, hogy azt észlelte, hogy a panaszos gépkocsijára ablaksötétítő fóliát ragasztottak, ami miatt ellenőrzés alá vonta a gépjárművet.

Az 1/1975. (II. 5.) KPM-BM rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 3. §-ának (1) bekezdés c) pontja értelmében az, aki a közúti közlekedésben részt vesz, köteles úgy közlekedni, hogy a személy- és vagyonbiztonságot ne veszélyeztesse, másokat közlekedésükben indokolatlanul ne akadályozzon, és ne zavarjon. Az 5. §-ának (1) bekezdés c) pontja szerint továbbá a közlekedésben olyan járművel szabad részt venni, amely a jogszabályban meghatározott műszaki és környezetvédelmi feltételeknek megfelel.

A közúti járművek műszaki megvizsgálásáról szóló 5/1990. (IV. 12.) KÖHÉM rendelet 2. §-ának (2) bekezdése szerint: „A rendelet alkalmazásában jármű átalakítása a már forgalomba helyezett jármű olyan megváltoztatása, amely (...) közlekedésbiztonsági vagy környezetvédelmi jellemző módosulását eredményezi (...).” E rendelet 2. §-a (3) bekezdésének a) pontja szerint nem minősül átalakításnak:

„olyan tartozéknak a járműre történő felszerelése, amelynek felszerelését a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló rendelet előírja vagy megengedi”. Míg h) pontja szerint: „a jármű olyan módon vagy mértékben történő megváltoztatása, amelyre a közlekedési hatóság alkalmazási engedélyt ad, illetőleg amelyet engedély nélkül megvalósíthatónak minősít.”

Mindebből az következik, hogy az ilyen jellegű átalakítás – a rendelet értelmében – akkor tekinthető elfogadhatónak, ha azt a 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet előírja vagy megengedi, illetőleg arra a közlekedési hatóság alkalmazási engedélyt ad.

A 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet 78. §-ának (1) bekezdése szerint: „A gépjármű, a mezőgazdasági vontató és a lassú jármű vezetőterének olyannak kell lennie, hogy a vezető részére minden vezetési művelet esetében biztosítsa az előre és oldalra való kilátást, továbbá visszapillantó tükrökkel a jármű mellett lévő mindkét oldali forgalmi sávra történő hátrálást”.

A 6/1990. (IV.12.) KöHÉM rendelet 97. §-ának (5) bekezdése szerint a személygépkocsi ablakain – kivéve a lakófelépítmény ablakait – menet közben nem szabad függönyt, vagy olyan más megoldást (fólia, üvegre felhordott fényelnyelő vagy fényvisszaverő réteg stb.) alkalmazni, amely a személygépkocsi ablakain a kilátást, illetőleg az átlátást megakadályozza. A (6) bekezdés pedig a következőket rögzíti: „Az (5) bekezdésben meghatározott követelmény nem vonatkozik a gépkocsi szélvédőjének és ablakainak fényáteresztő képességét csökkentő olyan eszközre, amely alkalmazására a közlekedési hatóság az ER. 2. § (3) bekezdés h) pontja alapján, az ENSZ-EGB 43. számú előírás 21. számú mellékletében meghatározott, a biztonsági üvegezés járműbe szerelésére vonatkozó műszaki követelmények figyelembevételével engedélyt adott.” A szabályozás tehát a közlekedési hatóság engedélyéhez köti az ilyen műszaki módosítást, azaz a fólia alkalmazását és felszerelését.

A Szabs. rend. 54. §-a szerint a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértésének szabálysértését valósítja meg – amennyiben a 42-51. § szerinti szabálysértés nem valósul meg – az, aki a KRESZ 3. §-ának (2) bekezdésében, 48. §-ának (4), (7) és (9) bekezdésében, 48. §-ának (12) bekezdés c) és d) pontjában, valamint 51. §-ában meghatározott rendelkezés megsértése kivételével a közúti közlekedés szabályait megszegi.

A Testület továbbá utal rendőr intézkedési kötelezettségét szabályozó Rtv. 13. §-ának (1) bekezdésére, ami szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. A Szolgálati Szabályzat 3. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy

fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.

A szabálysértési feljelentésből kiderült, hogy a panaszos bemutatta a rendőrnek a vezető oldali ülésor mögötti, valamint a hátsó üvegek fóliázására vonatkozó műbizonylatot, de az a hitelesítési szám egyik ablakon sem volt látható. A vezető ülésor melletti üvegek is fóliázottak voltak, azokról azonban műbizonylat nem volt. A 6/1990. (IV.12.) KÖHÉM rendelet 97. §-ának (6) bekezdése azonban csak arra az esetre fogalmaz meg kivételt az (5) bekezdésben foglalt tiltó rendelkezés alól, amennyiben a közlekedési hatóság engedélyt adott a gépkocsi szélvédőjének és ablakainak fényáteresztő képességét csökkentő eszköz alkalmazására.

A Testület – a hivatkozott jogszabályi rendelkezések és a megismert körülmények alapján – arra a megállapításra jutott, anélkül, hogy a szabálysértési ügyben állást foglalna, hogy az intézkedő rendőr a jogszabályi előírásoknak megfelelően, kellő jogalap birtokában járt el a panaszossal szemben.

b) A panaszos megítélése szerint a civil gépjárművel balesetveszélyes módon állították meg őt, ami veszélyeztette a testi épségét. Említést tett arról is, hogy a gépkocsi vezetője leszorítása közben „még integetett is”.

A rendőrség a panasz ezen részével kapcsolatosan érdemi információt nem szolgáltatott a Testület rendelkezésére, arra azonban utalt, hogy az intézkedésre – panaszos által is megjelölt – bordó színű, Opel Astra típusú, megkülönböztető jelzés nélküli szolgálati gépjárművel került sor.

A Testület rendőrségi adat híján a panaszos által előadottakból indult ki a megállítási módjának vizsgálatánál – azaz elfogadta azt, hogy út közben állították meg mozgásban levő gépkocsival a panaszost –, illetve abból az egyértelműen megállapítható körülményből, hogy civil jellegű gépjárművel láttak el a rendőrök szolgálatot, amelyen megkülönböztető jelzés nem volt.

A KRESZ 6. §-ának (2) bekezdése értelmében amennyiben a rendőr menet közben kíván egy gépkocsit megállítani, azt úgy teheti meg, ha a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból, illetve motorkerékpárról ad jelzést, karjának, fehér szegélyű piros tárcsának, piros vagy fehér fényű lámpának fel-le mozgatásával, illetőleg hangszórón vagy a megállásra felhívó szövegű felirattal. A KRESZ nem tartalmaz a rendőr számára felhatalmazást arra, hogy megkülönböztető fényjelzést nem használó gépkocsiból kötelezzen megállásra valakit.

Ugyanez következik a KRESZ 6. §-a (2) bekezdésének b) pontjából is, ami úgy rendelkezik, hogy a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból vagy motorkerékpárról, illetőleg rendőrségi helikopterről hangszórón keresztül adott, a

követendő közlekedési magatartásra vonatkozó utasításának megfelelő módon kell az úton közlekedő jármű vezetőjének eljárnia.

Az tehát egyértelműen nem megállapítható, hogy milyen módon állították meg ténylegesen a panaszost, az azonban bizonyos, hogy a rendőrségi gépkocsin szolgálati jellegre utaló elem nem volt, és a jogszabály által előírt követelménynek pedig – mivel azon megkülönböztető jelzés nem volt – nem felelt meg, hiszen a KRESZ nem teszi lehetővé, hogy a megkülönböztető fényjelzést nem használó gépkocsiból kötelezzen a rendőr megállásra valakit.

A Testület álláspontja szerint indokolt volt a panaszossal szembeni intézkedés és az Rtv. 44. §-a szerint közúti ellenőrzés, ugyanakkor arra a megkülönböztető fényjelzés használata nélkül nem kerülhetett volna sor, így a Testület megállapítása szerint **csekély mértékben sérült a tisztességes eljáráshoz való jog, míg a személyi biztonságához és testi épségéhez való jogának megsértése nem volt megállapítható.** Utóbbi alapjogok sérelme azért nem volt megállapítható, mert a panasz kivizsgálása során nem merült fel olyan körülmény, ami arra utalt volna, hogy a megállításnak ez a szabálytalan módja a panaszos személyi biztonságát és testi épségét veszélyeztette volna. Testület megjegyzi, hogy aggályosnak tartja azt a gyakorlatot, hogy egy körzeti megbízott szolgálati jelleggel nélküli gépkocsival lát el szolgálatot.

3) A Testület vizsgálta a panaszos szolgálati fellépéssel kapcsolatos kifogását. A panaszos előadta, hogy az intézkedő rendőrön sem jelvény, sem sapka, sem azonosító név nem volt, csupán egy sötét színű ruha. Kifogásolta a panaszos azt is, hogy őt nem tájékoztatták jogairól és következményeiről.

a) Az Rtv. 20. §-a tartalmazza a rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket, amelynek az a célja, hogy a rendőri intézkedések, eljárások során minden esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza. A 20. § (1) bekezdése szerint a rendőrt intézkedése során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt, minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A rendőri intézkedés alakításait tovább részletezi a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 4. §-a, amely szerint a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és

azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr továbbá az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.

A Rendőrség, a Rendőrtiszti Főiskola és a rendészeti szakközépiskolák egyenruha-ellátásra jogosult személyi állományának ruházati és öltözködési szabályzatáról szóló 12/2009. (IV. 30.) IRM rendelet rendelkezik arról, hogy milyen ruházaton hol és milyen módon kell elhelyezni a névkitűzőt és a szolgálati azonosító jelvényt. [49. § (1) „Az igényjogosult a 44. § (1) bekezdés *ab*) és *ac*) pontjában meghatározott társasági, illetve szolgálati vagy köznapi öltözetén névkitűzőt visel.” 50. § (1) „A szolgálati azonosító jelvényt a szolgálati, gyakorló, bevetési, speciális ruházaton és a láthatósági mellényen kell viselni.”]

A Testület először azt vizsgálta, hogy a rendőr fellépése megfelelt-e a fenti jogszabályi előírásoknak. A rendőri tájékoztatás szerint az intézkedő rendőr napszaknak megfelelően köszönt, közölte nevét, rendfokozatát és közölte a megállítás okát a panaszossal. A panaszos állítása szerint a vele szemben fellépő rendőr ugyanakkor nem volt beazonosítható, ő csak feltételezte a rendőri mivoltot. A szolgálati fellépés módjával kapcsolatosan a Testület az ellentmondó nyilatkozatokra tekintettel – a rendelkezésére álló bizonyítási eszközökkel – **nem tudta tisztázni azt, hogy a rendőr betartotta-e jogszabályi előírásokat, ezért a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme sem volt megállapítható.** Az intézkedő rendőr úgy foglalt állást, hogy a fent ismertetett rendelet által előírt módon viselte névkitűzőjét és azonosító jelvényét, azonban a panaszos azt állította, hogy sem jelvény, sem azonosító név nem volt rajta, csupán egy sötét színű ruha. A r. zászlós ruházata kapcsán azt adta elő, hogy az aznapi eligazításon ellenőrizték azt és a szabályoknak az megfelelt. Ennek tényét feljegyzésben dokumentálták, amely iratot a Testület részére ugyanakkor nem küldtek meg. **Az ellentétes adatok alapján a rendőr ruházata, valamint az azonosíthatóságát garantáló névkitűző és azonosító jelvény viselete vonatkozásában sem tudott egyértelműen állást foglalni a Testület, így a tisztességes eljáráshoz való jog megsértése nem volt megállapítható.**

b) A panaszos azon sérelmével összefüggésben, hogy őt nem tájékoztatták megfelelően a Testület az alábbi következtetésre jutott.

Az ügyben szabálysértési feljelentés készült, azonban a rendőrség nem tudta megállapítani a rendelkezésére álló iratok alapján, hogy a panaszost erről a rendőr tájékoztatta-e. Ugyanakkor az intézkedő rendőr meghallgatása során arról nyilatkozott, hogy ő tájékoztatta a panaszost arról, hogy a helyszíni bírság kiszabásának elfogadása hiányában szabálysértési feljelentést fog kezdeményezni. A szabálysértési feljelentés a körzeti megbízott nyilatkozatát támasztja alá, abban ugyanis utalás történt arra, hogy a szabálysértési eljárás indítására vonatkozó közlést a panaszos tudomásul vette.

A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok között az ellentét feloldani nem tudta annak vonatkozásában, hogy sor került-e a jogkövetkezményekről való tájékoztatásra, ezért a tisztességes eljárásról való jog sérelme e tekintetben sem volt megállapítható.

4) A panaszos előadta, hogy a körzeti megbízott mobiltelefonjával felvételeket készített a gépkocsijáról.

Az Rtv. 42. §-a tartalmaz rendelkezéseket a rendőrség általi képfelvétel, hangfelvétel, kép- és hangfelvétel készítésre. A jogszabályhely (1) bekezdése szerint a rendőrség a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben az intézkedéssel érintett személyről, a környezetéről, illetőleg a rendőri intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról képfelvételt, hangfelvételt, kép- és hangfelvételt (a továbbiakban: felvétel) készíthet. A rendőrség által is hivatkozott Rtv. 42. §-ának (6) bekezdése pedig azt tartalmazza, hogy a 42. §-ának (1), (2) és (5) bekezdése alapján készített felvétel, illetőleg az abban szereplő személyes adat milyen célból használható fel. E szerint csak a rögzítés helyszínén elkövetett bűncselekmény, szabálysértés vagy a közlekedés szabályainak megsértése miatt indult büntető-, szabálysértési vagy más hatósági eljárás során, körözött személy vagy tárgy azonosítása vagy a rendőri intézkedés jogszerűségének közigazgatási eljárásban történő vizsgálata céljából, illetve az érintett személy jogainak gyakorlása érdekében használható fel.

A rendőrség információk szerint a körzeti megbízott saját elhatározásából, saját mobiltelefonjával készített képfelvételt – a fenti jogszabályhelyekre hivatkozással – az intézkedés során, abból a célból, hogy a szabálysértési eljárásban azt felhasználják. A rendőrség megküldte a Testület számára az említett képfelvételt, amelyen kifejezetten a panaszos gépkocsijának hátsó része látható (közelről), valamint annak forgalmi rendszáma.

Az Rtv. 42. §-a jogosítja fel a rendőröket arra, hogy a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben az intézkedéssel érintett személyről, a környezetéről, illetőleg a rendőri intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról képfelvételt, hangfelvételt, kép- és hangfelvételt készítsenek. Mint minden rendőri intézkedésnél, az intézkedésről készíthető felvétel vonatkozásában is figyelemmel kell lennie az Rtv. által előírt arányosság követelményére. Az Rtv. 15. §-a értelmében ugyanis a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

Az intézkedő rendőr számára ugyan megvolt a jogszabályi felhatalmazás a felvételkészítéshez, ugyanakkor az, mint lehetőség adott a rendőr számára. A Testület megítélése szerint jelen esetben azonban magáról a gépkocsi rendszámáról történő felvételkészítés indokolatlan volt. A rendőri intézkedés kiváltó oka a panaszos gépkocsiján észlelt ablaksötétítő fólia volt. Az intézkedő rendőr azonban a felvételt nem az általa szabálysértőnek ítélt ablakokról készítette, hanem pusztán a forgalmi rendszámról. Mindezt súlyosítja az a rendőrség által sem cáfolt tény, hogy a

képfelvételt a rendőr a saját tulajdonát képező mobiltelefonnal készítette. Ez abból a szempontból is meglehetősen aggályos, hogy kérdéses az, hogy jelen ügyben az Rtv. felvételek törlésére előírt szigorú szabályai miképpen érvényesültek.

A Testület megítélése szerint, amennyiben a rendőr indokoltnak tartotta a panaszos rendszámának rögzítését, azt megtehetette volna az RK lapon is. Az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdése felhatalmazást nyújt arra, hogy a rendőr az igazoltatáskor rögzítse az érintett személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát, amennyiben az további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják. A Testület megítélése szerint a további eljáráshoz szükségesség indokával az intézkedés oka kapcsán jogszerűen rögzíthette volna a rendőr a panaszos gépkocsijának rendszámát. Ez azonban nem így történt meg, **ezáltal a Testület úgy ítélte meg, hogy sérült a panaszos személyes adatok védelméhez való joga.**

5) A Testület végül a panaszbeadvány azon részével kapcsolatosan, hogy a rendőr megalázóan, cinikusan beszélt a panaszossal, a következő álláspontra helyezkedett.

A Testület az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatát vette alapul vizsgálatánál, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés.

A Testület gyakorlata és korábbi megállapításai szerint ez a jogszabályhely olyan kötelezettséget ró a rendőrségre, miszerint az intézkedő rendőröknek a fennálló pozitív, tehát alapjogvédelmi kötelezettségen túl, tartózkodniuk kell minden olyan magatartástól és cselekménytől, mely az Rtv. 15. §-ának összevetésében is – az intézkedéssel szükségesen vagy elkerülhetetlenül együtt járó jogkorlátozás mértékén túl – indokolatlan vagy szükségtelen vagy akár túlzott jogsérelmet okoz az intézkedés alá vont állampolgárok alapvető jogaiban, így különösen emberi méltóságukban (pl. udvariatlan, megalázó hangnem, durva bánásmód).

A rendőrség a panasz ezen része vonatkozásában semmiféle tájékoztatást nem nyújtott. A Testület gyakorlata szerint pedig, amennyiben a rendőrség a panasz tartalmának megismerését követően nem cáfolja a panaszos által előadottakat, úgy a Testület a döntését a panaszosi állításra alapozza. A Testület ezért a rendelkezésre álló adatok alapján a panaszos állítását fogadta el az intézkedő rendőr hangneme vonatkozásában életszerűbbnek, és vette alapul álláspontja kialakításakor.

A fentiek ismeretében ezért a Testület úgy foglalt állást, hogy az Rtv. hivatkozott rendelkezésének megsértése miatt sérült a panaszos Alkotmány 54. §-ának (1) bekezdésében biztosított emberi méltósághoz való joga.

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy az egyes rendőri intézkedések – a közlekedésrendészeti intézkedés, megállítás módja, azonosítási és tájékoztatási kötelezettség – kapcsán alapjogsérelem nem történt vagy az nem volt megállapítható, ugyanakkor sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga a megállítás módja miatt, valamint az emberi méltósághoz és személyes adatok védelméhez való joga a felvétellek készítése és a rendőri bánásmód miatt. Az egyes alapjogok sérelme összességében elérte azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2010. december 15.

Dr. Juhász Imre
elnök
előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag